

నారద పూర్వ సంవాదము

SINO. 389

❖ వచన గ్రంథములు. ❖

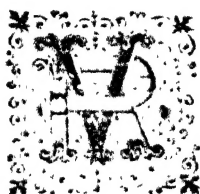
ప్రతి 1-కి రూ. అ.

శ్రీగురుబాద శ్రీరామమూర్తిగారి ఆంధ్రకవి		
జీవితములు	3	8
ఆంధ్రవచనభాగవతము, ద్వాదశస్కంధములు,		
శ్రీశతఘంటము వేంకటరంగశాస్త్రిగారిది		8
డిటో 3 వాల్యములు	7	0
ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు		
పరిమైన తెలుగువచనము	3	0
భోజానికథలు	0	8
విక్రమార్కునికథలు	0	8
మర్యాదరామన్నకథలు	0	2
రేచుక్కపగటిచుక్క కథలు	0	3
పరిష్కావినోదకథలు	0	12
ప్రాచీనదేశచరిత్రలు	1	12
పరివ్రతలచరిత్ర	1	8
వీరాంగనలు	0	12
జేతాళునికథలు	0	8
పరమానందశిష్యులకథ	0	8
వైద్యులకథలు	0	4

శ్రీ రఘు.

నారదపురూరవస్సంవాదము.

వేదాంతతత్త్వవిశేషము.

చిన్నపురి:

వావిళ్ల వాణిజ్య కార్యాలయములు ఆంధ్రప్రదేశ్ వారిచే.

ప్రకటితము.

1929.

All Rights Reserved.

Printed at
the ' Vavilla ' Press,
Madras.—1929.

శ్రీ రస్తు.

నారదపురూరవన్సంవాదము

—ॐ పురూరపుపాఠి! నారదుండు వచ్చుట. —

సీ. లాంఛనంబు సముజ్జ్వలనిజాంతరస్థిత
మహాతీరూపంబున హివహింస
నన్పగెంబు విష్ణునామాత్మగమధుగణం
ధర్వరూపంబునఁ గలగలైతఁ
జంత్రిఁల్లశభభాచ్చశ్వేతశారీర
కాంతిరూపంబున గ్రమ్మికొనఁగఁ
జల్లదనంబు శశ్వగ్గృహకసహార్థ
దృష్టిరూపంబున దేటపడఁగ

తే. మనుమండయిన పురూరవఃస్తోతరేంద్రుఁ
జూడ నేతెంచు చంద్రనిజాద దోప
నగుగుదెంచె నిభోమార్గయానమునను
నారదుండు మూర్తిజితేశరన్నారదుండు

1

తే. స్వాంతములు ల్లవించెను సత్కదంబ
ములకుఁ బంకజాతలబుల పాంకమెడనె
భవనము సుభోదయస్ఫూర్తిఁ బొలుపు మిగిలె
నారదాగమమున కది నైజమకద.

2

వ. ఇవ్యధంబున. 3

ఉ వచ్చిన జూచి లేచి పరివారముతో నెదురేగి
యవ్యధం, డచ్చపుభక్తి మ్రొక్కి కనకాసనసుస్థి
కుండేసి పూజల, నైచ్చదవింపగా వినయమేదు
రమంజులవాక్యవైభవం, బెచ్చ ననేకభంగుల
మునీంద్రుడు దీవనలిచ్చి వెండియుగా. 4

క. కుశలంబె మీకు హేతులకుఁ
గుళులమె కుశలంబె బంధుకోటికినెల్లం
గుళులమె భృత్యశ్రేణికి
గుశలంబె ధరిత్రిఁ జలకున్ననుజేంద్రా. . 5

వ. అని పలికిన నాసంయమింద్రచంద్రునితోఁ జంద్ర
వంశతిలకుండు వినయసంప్రమమాధురీధురీణవచ
సంబుల నల్లన నిట్లనియె. 6

క. మీకాదుణ్యమువలనను
మాకందఱుకొ కుభంబు మానీశ్వర మీ
రాకవలన మద్భాగ్యము
లోకస్తుతమయ్యె జగతిలోపల నింకా. 7

లే. విను తమోగుణహర్షవై వెలయునీవు
మిత్రరూపంబుతో వచ్చి మేలొసంగ
నిపుడుగద యబ్జకులమున కేలమి యగుట
చక్రవర్తిత్వ మిక్కడదా స్పష్టమగుట. 8

క. అని పలుకునన్న రేండుని
 వినయోక్తుల కలరి మానివిభుడు తదీయా
 ననమున గారుణ్యరసం
 దెనయఁ గటాక్షములు నిగుడ నిట్లని పలికె. 9

సీ. ఉత్తమాన్వయమున నుదయంబునొందుట
 సరిలేనిసాందర్యశాలియగుట
 యటువదిన్లువిద్యలఁ బ్రవీణుండౌట
 పటుతరభాగ్యసంపన్నుడగుట
 ధరణిచక్రాచలాంతంబుగా నేలుట
 నిగ్రహానుగ్రహనిపుణుడగుట
 వేదశాస్త్రోక్తసద్విధు లాచరించుట
 యాచార్యగుణముచే నధికుండగుట

తే. హరిసురబ్రాహ్మణాచ్ఛవానిరతుండగుట
 యాత్మవిదుండౌట యొక్కరియందుఁ గలదె
 పుణ్యనిధివైన నీయందె పాపఁగెనిన్ని
 సద్గుణములు పురూరవస్సార్వభౌమ. 10

క. స్తుత్యం డమరులకైనను
 నిత్యోన్నితుండయినభారుణీపతి 'రాజా
 త్రత్యక్షదైవత'మన
 సత్యవ్రత పూర్వవచనసంగతి వినవే 11

ప. అనిఁలికి వెండియు నమ్మహానుభావుఁ డమ్మానవ
 పతితో రాజనీతిప్రసంగంబున నిట్లనియె. 12

— { రాజనీతి ప్రసంగంబునఁ బురూషపురి } —
సారదుండు పొగడుట.

చ. మలియుతబుద్ధిశాలిఁ బరమర్థ విభేదనదత్తు సత్క
భా, చతురుని శాంతుని సమయసాహసుఁ గార్య
విచారకౌశలం, బలిహితశీలు పద్ధంబునిభాసురు
భృగ్యజన్మజామనో, హితనిజవర్తనుస్వసుమతీ
శుడు మంత్రిగఁ జేయఁగాఁదగున్. 13

క. తానెంత యధికుఁడయినం
గానీ మనుజేశ్వరుండు కార్యకార్య
జ్ఞానిము నిజప్రధానుల
నో నాలోచించి యుక్తితో నెలుఁగఁదగున్. 14

క. సప్తాంగరక్షణంబును
సప్తాపాయము లొసర్చుసామర్థ్యంబున్
సప్తవ్యసనివిరక్తియు
సప్తద్రోహేంద్ర రాజసత్థర్థంబుల్. 15

సీ. న్యాయంబుకప్పని నడవడితోడను
చెంపుగాఁ బ్రజలఁ బాలింపవలయు
నుచితప్రయంబునయుచు నిర్భయందల్
కొడవగాకుండంగఁ గూర్చవలయు
కౌశ్యజ్ఞులముగై వ చతురంగబలముల
నెంతయు విరివిగా నేలవలయు

సమయంబు బలము విచారించి వైకొని

పరరాజ్య మాక్రమింపంగవలయు.

తే. నేనుటలేక గడిదుర్గసీమలందు

నాప్తులును గార్యభ్యస్త్రయత్నపనులు

నయినవారలఁ దగినవైస్యములతోడ

నునుపవలయును దవజేర్చి యొరులు వొగడ. 16

క. తనరాజ్య మొరులరాజ్యం

బవవలవదు బుద్ధికుశలు లగువారలబం

చి నిఖిలవార్తలు నిచ్చులు

వినుచోప్పును భూవిభిందు విశ్రుతమతయై. 17

క. బలవంతులతోఁ బగయును

బలవద్బాంధవులనోడిపగయును ధరలోఁ

బలువురతోఁ బగయును మఱి

బలభేదికివయినఁ జెచ్చు భంగము తలఁచు. 18

క. చెలిమియ యుచితం బెంతయు

బలవంతునితో నతండు పగవాడయినం

జలయింప కంతకంటెను

బలవంతుని చెలిమివదసి పగయ్యాగదగు. 19

చ. నిజభజశక్తివైన దననేర్పున దంత్ర మొనర్పియైన

నక్కజముగ వారిపైఁ జలము గల్గినవారలఁ

గూర్చి యైన వైరిజనవినాశనంబు నొనరింపక

జాడ్యముచేత సున్నభూ, భజనిత్రభుత్వమెల్ల
పదిపాంతమహీజము గాదె భూవరా. 20

క. విశ్వాసపదుల నెఱిగిన
రేశ్వరుఁ డధికార మిచ్చుటంతయు నుచితం
లైశ్వర్యముతులు గాగవ
విశ్వాసుల జేయఁదగదు చిరులవిచారా. 21

తే. కరుణ తన కెంతగలిగిన గవకవస్తు
వాహనాదులు చాల నీవలయుఁగాని
భూతేశ్వరుఁ డెంత యాపులకువయిన
నాజ్ఞ దోవంగనిచ్చుట యనుచితంబు. 22

చ. కలిమికొలంది నీవి గనుకంబుకొలందిఁ బ్రవర్త
నంబు దో, స్థలముకొలందిఁ బూనిక యను
రక్తికొలంది సమాదకంబు మే, లొలయుకొలంది
యత్నము నియోగికొలందిని భార మీగియుం,
దెలివికొలంది మాటయు నుతింపఁగ యాగ్యత
చ్చ నేతకు. 23

శా. సర్వజ్ఞత్వముగల్గి కీర్తిలతకాజాలంబు చక్రార్ద్ర
వై, బర్హిన్నిశ్చలధర్మమార్గమున సత్సదీప్త
సామ్రాజ్యము, న్నిశ్చేధస్థితి నేలునను దలఁచున్
తప్తకారంబు లో, యురీనాథ నిసర్గసిద్ధములు
గానొప్పు నివచారించింక. 24

వ. అని మరియుఁ బ్రసంగోచితంబు లగువిశేషభావ
ణంబుల నభివ్యక్తించుమునిపుంగవుం గనుంగొని
వినయనమ్రనదరకమలుండగుచు మహీవల్లభుం
డిట్లనియె. 25

— శ్రీరామకవిఁడు కవితైరాగ్యమును ప్రశంసించుట. —

ఉ. ఎందఱునాజు లీయవని యేలినవా రింక నేల
నున్నవా, రెందఱు లెక్కనేయఁదరమే పరమే
క్షికినైన నిట్లనే, నందఱలోన నొక్కరుఁడనై ధర
యేలుట యొకప్రాభవం, చిందుల కింతపెద్దగ
మునీశ్వర న న్నొనియాడ నేటికి. 26

ఉ. దేహము వాయుసంచలితక్షికిక పుత్రకళత్రమిత్ర
సం, దోహము భృష్ణ కాలమునఁ దోచెడిసందడి
గాజ్యభోగసన్నాహము జంత్రపుంబ్రతినునా
ట్యము సుపిత యింద్రజాలమీ, యైహికసౌఖ్య
మేమి సుఖమంచుఁ దలంచెదనయ్య నారదా. 27

సీ కామరోపాదిదుష్కరశత్రువర్గచ
తాపప్రధానసాధనము ధనము
జన్మవరంపరాసంపాదిగానే
భువనవర్తబాలవర్ధనము ధనము
తైవల్యసంప్రాప్తికారణవై రాగ్య
ధర్మమార్గానరోధనము ధనము

సకలావగుణపుంజుంశ్రయాశామహ

దారుణనిగళబంధనము ధనము

తే. గలిగి గర్వంబు దొట్టి దుఃఖంబు మదికిఁ

బెనుచు నజ్ఞానపావకేంధనము ధనము

స్వప్నలబ్ధపదార్థంబు వందమునను

దలఁచి చూడంగ వట్టిపంధనము ధనము. 28

ఉ. చక్కెర పూతపూసినవిషంబులు భామలవాక్య

వైఖరు, లుక్కంగ వెన్న మెత్తినశిలల్వీరిహోదల

చిత్తము ల్దను, త్రెక్కినసంకెలల్పగులచేష్టలు

కొద్దల నమ్మవచ్చునే, యిక్కట! మేకవన్నెపులు

లంగన లన్నిట నెన్ని చూచినన్. 29

క. చమ్మలు మాంసపుముద్దలు

గన్నులు దుర్జలముఁ బుసులుఁ గాతెడితోటటల్

వెన్నులు నెముకలపాతర

కన్నుల నిటు తెలిసి వలచు టవివేకమేకా. 30

తే. మూత్రతత్ఫలంబపవిత్రమనుచుఁ

వ్రోక్కరానేలనని రోసి తొలఁగుచుండు

రట్టిమూత్రపుఁ గాలువ యైవదోని

యోని దానికి రోయ దీయిల్ల మహాహ! 31

చ. కొడుకులుగల్గుదాఁక నొకకొన్నిదినంబులు చింత

నందను, ల్వాడమిన నామువృన్దలము బుద్ధిఁగూ

విద్యయుఁ జాలఁగల్గఁగా, నుడుగనిచింతకల్గి తను
 నోలిభజించనిచింత తంత్రి కెప్పుడు గడుఁజింత
 సేయుదురు పుత్రులు శత్రులుగాక ఋత్రులే. 32

వ. మునీంద్రా! పుత్రదారధనాపిసంగరహితులై విష
 యసుఖంబులు పరిత్యజించి యరణ్యగిరిగుహాం
 తరఃప్రముఖవివిక్తదేశంబులంగందమూలఫలంబు
 లాహారంబులు సేయుచు మోక్షసామ్రాజ్యప
 ట్టాభిషిక్తులగుమహానుభావులవీరవంబు పావనం
 బని తోచుచున్నయది. కాగద్వేషమూలంబైన
 యీతుచ్ఛసామ్రాజ్యంబెంత పూజ్యంబు సార్వ
 భౌమశాస్త్రాభిమానంబున నవిద్యాచున్నుల మ
 యిల మావంటివారలకు సంసారపాపావారంబు
 తరించుచునాయం బెట్లుగలగు నానతిమ్మని మో
 క్షాపేక్ష బ్రార్థించినఁ బార్థివోత్తమువాఁడంబు
 బ్రార్థించి వాగ్దోష్కర్షమానసుండయు నీప్రశ్నం
 బింత యొప్పునే యిట్టివైదిక్యంబు బహుజన్త
 సుకృతసంచితశ్రేష్ఠభావంబువలనఁగాక సంభ
 వించునేయని విఁసితివదనారవిందుండయు యత్ర
 పోధనసత్తముండు నృపోత్తమున కిట్లనియె. 33

— చాంతశత్యవ్రతం. —

తే. అపిగిరిని వేదశాస్త్రసారాంశ మయున
 యట్టిచరమరహస్యంబు నవనిరూప

యదుగుదురుగాని ధర్మకామార్థఫణితు
లదుగరెవ్వరు నీభంగి నాత్మవిద్య. 34

కా. అజ్ఞానంబునఁ దోచు సంసరణదుఃఖావాప్తి
యజ్ఞానమా, త్తజ్ఞానంబున నాశవంబగుఁ దదాత్మ
జ్ఞాన మయ్యాశ్వినా, నుజ్జంగాని ఘటిం దీశ్వ
రుఁడు సంతోషించు వెదోక్షమా, స్వాజ్ఞ
న్వర్తిలు ధర్మమున్నును డకరై నేయు నవ్యృ
త్తికా. 35

ఉ. కావున లోకముందు గణకల్తఘఃటైన మముక్షుఁ
డయ్యవి, ద్యవరణంబువాసి సముదంచితబోధ
ము నొందు బోధలీ, లావిధవంబులేత సకలం
బును బ్రహ్మముగా నెఱుంగుఁ ది, ద్భావన నిశ్చ
లంబయిన బ్రహ్మము కానగు నిర్వికేవలేకా. 36

వ. వరేంద్రా! యద్విలేపంబును నవరిచ్చిన్నింబును
నాద్యంతరహితంబును నచ్చిదానందస్వరూపం
బునునయి తోడచె గెవ్వంబయిన బ్రహ్మబోక్కుటి
య నెఱుంగుచుండు. అట్టి బ్రహ్మంబునందునధ్య
స్తయయి, విశ్వాభూతయయి, తచ్చక్తియయి,
త్రిగుణార్చితయయి, అసిద్ధచనీయయి కలుగం
దోచు మూలస్రృతియనస్తువయ్యునుదదాశ్ర
యశ్చిత్తశ్చిదయశ్చబలంబునంజేసి వస్తువునబోలి

ప్రకాశించుచు నాత్మసత్తాస్ఫూర్తులవలన స్ఫుర
 ద్రూపంబయియావరణవిక్షేపరూపంబులుదాల్చి
 యుండు. అట్టిప్రకృతి సాత్వికగుణప్రకాశంబుల
 వలన మాయయనంబడు. అమాయయందుఁ బ్రతి
 ఫలితంబగు పైతన్యంబును మాయాధిష్ఠానపైత
 న్యంబును నమ్మాచు యుంగూడికారణోపాధికుం
 డయిన యీశ్వరుండుఁ బ్రవర్తజ్ఞత్వసర్వరక్షకత్వ
 సర్వనియంతృత్వసర్వేశ్వరత్వాదిభర్తంబులుగలిగి
 యుండు. అయ్యీశ్వరుండుతమోగుణప్రకాశిని
 యగుమాయనీతీం దినం దత్సంకల్పవశంబున శు
 క్తియందు రజతాధ్యారోపంబును రజ్జువందు స
 ర్పాధ్యారోపంబును, స్థానవందుఁబురుషాధ్యా
 రోపంబునుదోచుకైవడి భ్రాంతికల్పితంబులయి
 మవాదవాంకారంబులును శబ్దస్పర్శరూపరసగం
 ధసమేతంబులయి త్రగుణాత్మకంబులయిగగనపవ
 నాగ్నిజలభూతత్త్వంబులునుగ్రమంబునసంభవిం
 చెనవి సూక్ష్మధూతంబులనంబడు. అధూతంబులు
 పంచీకృతంబులయి యన్యోన్యభాగమేళనంబున
 స్థూలధూతంబు లయ్యె. అస్థూలధూతంబులవలన
 స్థూలశరీరంబును, సూక్ష్మధూతంబులవలన సూక్ష్మ
 శరీరంబును, మాయవలనం గారణశరీరంబును
 నయ్యె నిట్లు సవప్త్యుపాధియైన యేతత్ప్రయంబు

వలన నీశ్వరుండు క్రమంబున విరాట్టును హిరణ్య
 గర్భుండును, నవ్యాపృథుండును ననుసంజ్ఞల
 నొప్పుచు నవాంతరస్పృష్టిస్థితీశ్రేయనిహిత్యంబున
 రజస్వత్యతమోగుణావలంబనంబును బ్రహ్మవిష్ణుకు
 ద్రూపంబులంగ్రిడించుచుండు నిది సమష్ట్యపా
 థికుం డయిన యీ ప్రకారంబు ఇంక వ్య
 ఘ్నపాథికుండయిన తేజని ప్రకారంబు వినుము.
 ప్రకృతిరజస్వత్యతమోగుణావలంబనంబున వి
 ద్యయనంబడు నయ్యోద్యాదూపంబయినయంతః
 కరణంబునందుఁ బ్రత్యక్షతంబయినైతన్యంబును
 నంతఃకరణాధిపానైతన్యంబును నయ్యంతఃకర
 ణంబునుం గూడి తీర్చింపిను సంజ్ఞగలిగి యవి
 ద్యావశతం గార్యోపాధికుండయి న్యరూపిత్వ
 తనొంది కించిత్ జ్ఞాంపియుండునట్టిదేవుని స్థూల
 భూతజన్యంబయి స్థూలశరీరంబును, సూక్ష్మభూత
 జన్యంబై జ్ఞానేంద్రియ కర్తేంద్రియ కంచ, ప్రాణ
 మనోబుద్ధిరూపంబయిన సూక్ష్మదేహంబును, నవి
 ద్యాదూపంబయిన కాళదేహంబునుం గలిగి
 యుండు. అందు విశ్వోద్యమప్రాజ్ఞలను సంజ్ఞల
 జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తిగవస్థలయందు స్థూలప్రవి
 త్తానందభోగంబు లనుభవించుచు దీప్తం దేహం
 కారయుత్తుండయి కర్తృత్వభోక్తృత్వాదిభర్తం

బులు తనయందు నారోపించుకొను నయ్యవివే
 కింబువలన నభిమానంబును, నభిమానంబువలన
 రాగద్వేషాదులును, రాగద్వేషాదులవలనఁగర్తం
 బులును, గర్తంబులవలన దేహంబును, దేహంబు
 వలన సుఖదుఃఖంబులును బ్రాహ్మంబులగుచుండు.
 ఇట్లు పాపంబులేని సంసారపాపావారంబు కడ
 గానక ప్రవించుచుండు. అందు నొకానొక
 పురుషుండు పురుషోత్తమస్మృతివిశేషంబునబహుజ
 న్తంబులలో నొక్కంటి సంసారనివర్తనంబునకు
 నుద్వోగి యగునట్టివాఁడు పుట్టెంగతవలన సంతా
 న్నవర్తియై పాపంబులంబాసి జ్ఞాననిష్ఠుం డగు
 జ్ఞాననిష్ఠవలనఁ జిన్మాత్రవ్యతిరిక్తంబయిన వస్తు
 వేత్తియుం గలుగఁదసియును గలిగియట్లుతోచు
 చున్న సకలజగంబును నెందనూవులు జలంబు
 లయి తోచిన కౌవడి మనోవిభ్రాంతికిన్పితంబు
 లనియుం దెలిసి కార్యకారణోపాధులు మిశ్ర
 యగుటంజేసి యాశ్విత్వత్వచిత్వంబు లసత్యం
 బని ఘటపటోపాధ్యభావంబునం దదంతర్గతా
 కాశంబును నచోకాశంబును నేకంబయిన యట్లు
 నుస్మాతంబయిన యాగ్నేయైక్యతీయను నిశ్చ
 యంబున బ్రహ్మైక్యానుభవంబునం దన్తయుండై
 యుండు. అతందు దేవనునుండయి పాపబక్షయా

సంతరంబున విదేహకైవల్యప్రాప్తిం దగునని
వెండియు నిట్లనియె. 37

కా నామంబు ల్పటి రూపముల్ క్రియలు నానాభం
గులం దోచుని, ద్రామాపాంబున స్వప్నము
వ్యలె నవిద్యంజెసి సత్యంబుగా, దేమిఁ జ్ఞానికిఁ
దోచినట్లయిన బ్రహ్మభూతమైయుండునో, భూ
మిశోత్తమ చిన్తయంబు సకలంబు నేవలె
దింతయుఁ. 38

క. చి త్తనియెడుసాగరమునఁ
జిత్తంబనువాయువశె సృష్టితరంగో
త్పత్తియగు చిత్తమడఁగిన
నల్లటి జగమడఁగు ముక్తియన నవియఁదా. 39

క. ఏలా పలుచదువులు బ్ర
హ్మలోకనసుఖము లేనకు ననుభవమగునా
కీలెఱుఁగుట మేలెఱుఁగుట
భూలోకమరేంద్ర సూక్ష్మబుద్ధిం గనుమా. 40

క. ఆరూఢుఁడు ముక్తివగా
గ్రూఢుఁడారుదుఱుఁ దారోహణకా
ర్యానంభఃరుఁడు గావున
నారెంటికిఁగలదె భేద మధికారములన్. 41

తే. కామి కర్తయుఁగాక సగ్గర్తములు శి
వార్పణంబులు నేయుచు నారుదుఱుఁ

దరయ నారూఢుఁడగును గాలాంతరమున
నలని కెక్కియుఁ గర్తవ్య మపుడు లేదు. 42

ఉ. మాటలు వేయునేల యొకమర్తము సెప్పెద
మోక్షదాతల్లె, పాటిలువిష్టుశంకరులభ క్తిదృఢం
బుగగల్గెనేని నా, నాటికి వానికిన్ని సుగుణములు
దాపె ఘటింప ముక్తుఁడౌ, బూటకపున్విచార
ములఁ బోవఁగ నేమిఫలంబు భూవరా 43

క. సగుణం బెఱిఁగి భజించిన
సగు నిర్గుణస్థి సిద్ధుఁ డగునాతనికిన్
జగమెల్లను బ్రహ్మమయం
బుగఁ దోచును సర్వకాలమును నొక్కగర్తిన్.

సీ. బయలసంగంభ లోపల నసంగంభయై
కార్యతంత్రంబులు గడపెనేని
సఫలప్రయత్నంబు విఫలప్రయత్నంబుఁ
దనఁగు దుర్బలంబుగాఁ దలఁచెనేని
ననివార్యమై కర్తమునవచ్చు సుఖము వ
ర్జించినయట్ల భోగించెనేని
సౌఖ్యంబు దుఃఖంబు సంప్రాప్తమైనచో
సుబ్బసుక్తులు లేక యుండెనేని

తే. దివఁగ మేల్వెచ్చె కృపద్విత్సభాను
భూతినిస్సంశయాత్ముడై పాలించెనేని

సతఁడు ప్రాగభమున వ్యవహరియైన
ముక్తిసామ్రాజ్యవట్టాభిషిక్తుఁ డగును. 45

చ. వనమున నున్న నేమి గృహవాసము చేసిన నేమి
యాత్మభా, వనయు నసంగవృత్తి యరివర్గజయం
బును గల్గియుండినన్, వనమున నున్న నేమి గృహ
వాసముచేసిన నేమియాత్మభా, వనయునసంగవృత్తి
యరివర్గజయంబులు లేకయుండినన్. 46

క. దేవాము దాఁ గానని నిజ
మూహించఁగ నేచ్చివట్టి యుత్తమునకుఁ ద
ద్దేవామున కయినబంధవ
దేహంబులు విధ్య లనుచుఁ దెలియంబడవే. 47

సీ. పుత్రమిత్రకరత్రమైత్రివర్జిల్లువ
సిద్ధసంయమి బ్రహ్మనిష్ఠ వివేక
కర్తవ్యుడయి రాజధర్మమూనిచరించు
జనకునివిజ్ఞానచర్య వివేచ
వాణిజ్యవృత్తదీవనుఁ దైవయలసుగా
ధారునిపూర్ణబోధంబు వివేచ
కటికిగాయకముచేఁ గాలంబుగడపుధ
ర్మవ్యాధువిజ్ఞానదుహిను వివేచ

తే. వారిప్రాగభమున నుండవలసి జ్ఞాను
లెట్టివ్యవహారములనున్న నేమికోదవ

జ్ఞానవైరాగ్యనిశ్చలానందపూర్ణు
లయినవారు జీవనుక్తు లగుట నిజము. 48

క. ఏయాశ్రమముననుండిన
నాయాచారములు నడప కాశ్రమసుఖత్య
ష్ఠాయతమతిని వంచకుఁ
డై యేనిష్కర్తిననుటవర్థముగాదే. 49

ఉ. కర్తము బంధకిం బని సుకర్తము మాని సుఖంబు
గోరి దుష్కర్తము నేయుచున్బుగులు గాదనిన
న్వినకాత్తగున్నచే, కర్తములంచుఁ జెడుటఁ
గాఁ తొకకొందఱ జ్ఞానివృక్షం, గర్తఫలాప్తికిం
జెడుచు గావురుఘండుఁ దేవ్త నంచు నిష్కర్తికి
నాప్థలేదుభయకర్తములు నివిధిచే ఘటించినన్.

జ్ఞానాధ్యక్షుడు బాహ్యచేష్టల మనస్సంకల్పఁ
డై చేయునీ, మేవంబ్రాప్తునట్లవానిఁగనితానా
చేష్టలే చేయఁగాఁ, తోనల్పజ్ఞుఁడు వంచనన్తడిఁ
దలంపు ల్లానకారూఢుఁడు, స్నేహంచుకా ఫల
మేమి చేష్టలమదిన్నిశ్చింత లేకుండినన్. 51

ఆ. మనసు చల్లఁబడక మాటలేన్నాడిన
ముక్తిగాదు వాదశక్తిగాని
మనసె కారణంబు మఱి బంధమునకు మో
క్షమున కనుచుఁ దెలుపుచదువు వినమె. 52

క. జ్ఞాతృజ్ఞానజ్ఞేయము

తేలేటంగున వేలుదోచ కేకంబుగన

ద్వైతాత్మత వెలుగు ప్రపం

చాతీకుం దెవ్వఁ డతఁడె యాయాధుఁడిలన్. 53

క. ఇది నగర మిది యరణ్యం

బిది సౌఖ్యం బిది యసౌఖ్య మీతఁడు పురుషం

డిది సతి యని తోఁపదు యె

య్యదిమాచిన బ్రహ్మమయమయాయాధునకుఁ.

తే. సంగములు సర్వమునుగల్గి సంగిగాఁడు

భోగములు సర్వమునుజెంది భోక్తగాఁడు

కార్యములు సర్వమునుజేసి కర్తగాఁడు

విగతసంకల్పుఁ డగుబ్రహ్మవేత్త యధిప. 55

ఆ. ఇచ్చలేనియోగి కింద్రియంబులు కర్త

వశతచే స్వభావవర్తనముల

మెలఁగుచున్న నేమి యిలఁ బుణ్యపాపంబు

లంట వతఁ డకర్త యగుటఁజేసి. 56

తే. నిర్విషయచిత్తుఁ డగుబ్రహ్మనిష్ఠునకును

దనుసుఖంబులు ప్రాప్తమున ఘటించు

నంతయేకాని యవి వాని నంటకుండుఁ

గవఃపశుపక్షాదులమున జలకణికవోలె. 57

తే. శయ్యనుండియుఁ బెక్కు దేశములవెంటఁ
దిరుగఁ గలఁగాంచుచున్ననిద్రితునిభంగి
సచ్చిదానందుఁడయ్యుఁడా జననమరణ
బాధలనుబొందినట్లుంట భ్రాంతిగాదె. 58

క. కలలోన వలుకులాడినఁ
గలవే గాయములు మేలుకాంచినవెనుకం
దెలియక మునుపటిసంస్మృతి
కలకలు విజ్ఞానికేల గలుగం దోచున్. 59

క. ఆయెటుక దొరకుఁగొఱకుఁగ
దా యోగజపాదినివల యెటుక దృఢం
బైయున్నతఁ డేక్రియలం
జేయుదు లోగోపకృతికిఁ జేసినఁజేయున్. 60

మ. తొలిజన్మంబువనైన నిప్పుడయినన్ దుష్కర్మని
ర్మలనం, బిల బ్రహ్మర్షిగఁగిక్రియామహిమచే
నెంతే ధృతింజేసి నిర్మలుఁడైనన్ శ్రవణంబు
తత్తనముద్రాసన్నిధిభ్యాపలున్, సులభంబౌ
శ్రవణాదులబ్బక చలించుం దామసత్యాగతన్.

క. ఈమేనను సత్కర్తము
లేమియుఁ జెందికయి చెందు నిద్రజ్ఞానం
బామునుపటిభవమున ని
ష్కామసుకర్తాప్తి విగతకల్తః డయినన్. 62

బి. చేయఁడుసత్కియల్బయల జేసినయట్లసుఖంచు
లోపలం, జేయును గార్యముల బయల జేయని
యట్ల సుఖంచు లోపలం, జేయఁడు కృత్య
మంచు చఱిజేసెను గృత్య మటంచు నెంచరా,
దేయఁడ బ్రహ్మవిద్య తుదకెక్కినయట్టి మహాను
భావునిన్. 63

చ. అమితములై ఘటించు విషయానుభవంబుల
భోగియయ్య ను. తముఁడగు యోగిబ్రహ్మ
మయతన్వది రంజితుచుండు గీతన్వి, త్యములను
దాళమానవతుఁ డయ్యు శిష్టితపూర్ణకుంభ
ముగ, పరుధికయు క్రినిల్పికొనఁ జాలిననాట్యధు
రీదుకైవడిన్. 64

తే. తలఁచినఁ దలంపకున్న నిత్యత్రోధ
పూర్ణుఁడగు కాను దాఁ గాఁపోవు బట్టు
తెఱుంగఁదగునుజి తనకంటె నెద్దిలేక
యెఱుక మఱపులు పరుమైన యెఱుక యెఱుక.

వ. అనిఁలికి వెండియు నిట్లనియె. 65

ఉ. కోరకు మేనదార్థమును గోరిన వచ్చునె రానివ
స్తువుల, గోరకయున్న గావె తనకక లభియిం
పగ నున్న యర్థముల, గోరిన గానిచోఁ గలిగి
కోల్పదుచో వెతగాన సజ్జనుల, గోరరనాథు
లైతములఁ గొందురు కందరు వస్తుహానికెన్.

10549

